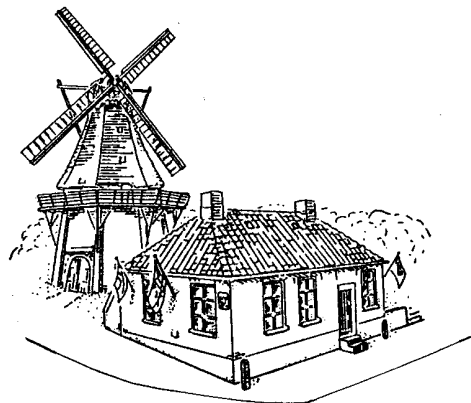

De Liefde

Nieuwsbrief van de koren- en pelmolen
De Liefde te Uithuizen (Gr.)
13^e uitgave - zomer 2004

Het ANWB informatiebord bij de molen *De Liefde*

De bezoeker aan de molen *De Liefde* treft in de molen een veelheid aan informatie aan, variërend van specifiek molenaarsgereedschap, via diverse graan- en meelsoorten, tot vele mappen met artikelen, tekeningen en foto's. Wanneer de molen echter gesloten is, ziet de bezoeker, als enige informatie, de naam *De Liefde* op de baard van de molen.

Het leek mij daarom wenselijk en noodzakelijk dat er een paneel met informatie moest komen, waarop voor de geïnteresseerde bezoeker relevante gegevens over de molen zou staan vermeld.

Het ANWB Fonds verstrekt al jaren incidentele donaties aan met name monumentale gebouwen, bijvoorbeeld in de vorm van informatieborden. In september 2002 diende ik een aanvraag in bij het fonds, en in december van dat jaar volgde een positieve beslissing over de donatie van een tekstbord. Er was slechts één restrictie: de plaatsing van het bord moest binnen twee jaar gerealiseerd zijn.

Aangezien ik naast de tekst ook een informatieve tekening van de molen op het bord wenselijk vond, had ik Fred Zwerver, een technisch tekenaar, gevraagd de tekening die ten behoeve van de restauratie van de molen was gemaakt, te bewerken tot een duidelijke open tekening. In deze tekening konden dan tevens de respectievelijke zolders van hun naam worden voorzien.

Ik stelde een beknopte tekst samen, maakte een lay-out van het bord en stuurde het geheel op cd-rom ter goedkeuring op. De ANWB berichtte mij echter dat de kosten van het geheel, mede door de toevoeging van de tekening, te hoog werd. Hierop volgde een reeks van brieven, telefoontjes, formulieren en uiteindelijk het verzoek van de ANWB tot het indienen van een nieuwe aanvraag. Inmiddels was het februari 2004 en dus stuurde ik de nieuwe aanvraag meteen op. In april werd ook hierop positief beslist. Telefonisch kreeg ik de bevestiging dat op het bord zowel de door mij ingediende tekst, als de tekening zou worden gegraveerd.

Het bord van het formaat 80 x 100 cm, zou op palen naast de molen geïnstalleerd kunnen worden.

Twee weken later ontving ik een plot van het informatiepaneel en groot was mijn opluchting te kunnen constateren dat dit conform mijn ingediende lay-out was.

Op 26 mei jl. werd het bord bij mij thuis afgeleverd, inclusief een tweetal drie meter lange palen. Het geheel versleepte ik vervolgens weer naar de molen, waarna ik met de opbouw kon beginnen.

Het bord kreeg een plek naast de oprit, halverwege de molen en de sarrieshut.

Op maandag 7 juni verrichtte mevrouw J. R. van Warners-Werkman, wethouder van de gemeente Eemsmond, onder toezicht van genodigden en belangstellenden, de officiële onthulling.

Zie voor een weergave van het bord blad 4.

Opschriften in de molen *De Liefde*

Op de eerste zolder in de molen, de waaierzolder genaamd, bevindt zich een houten wand. Een deel van deze wand wordt gevormd door de waaierkast, die zich daarachter bevindt. In deze kast bevindt zich de waaier, een grote houten schoepenrad. Deze waaier veroorzaakte een luchtstroom, waardoor de van de schudzeef neervallende en via pijpen geleide gort, op gewicht werd gesorteerd. In de voorzijde van de waaierkast bevinden zich diverse luikjes waardoor het gort weer naar buiten kwam en in zakken kon worden opgevangen.

Op de wand en waaierkast hebben de molenaars en knechten in de loop der jaren met krijt en potlood vele teksten geschreven. Daarvan zijn alleen van de laatste nog talloze te lezen. Ook aan de achterzijde zijn diverse namen te vinden. Interessant is bijvoorbeeld de met zwarte verf en in sierlijke letters aangebrachte naam: *F. Bolt 1876*.

Enige andere namen aan de achterkant van de waaierkast zijn:

H VD LAND

C. Huizenga
J. Balkema
W. Holstein

J. Kremer 1881
J. Bos Uithuizen
18-5-1886

Op de voorzijde treffen we de volgende lijst aan:

gewogen 20 Mei 1907

B. Dijksterhuis	195
G. Bouwman	140
U. Duursema	145
J. A. Bos	141
B. Bos	127
J. Bouwman	126
B. Bouwman	156
B. Westerdijk	111
B. Dijksterhuis	131
B. Duursema	145
Denijs	
J. Faber	116
A. Dammen	114
T. Dijksterhuis	106
K. Berimen	102
A. Tigelmo	110
T. Tuylen	70
H. Westerhof	78
M. Duuesema	71
G. Hangelbroek	75
A. Dijksterhuis	63
F. Westehof	58

J. Haan 1884
458 Tarwe Meel
210 Boekweit Meel

Thyzing mud meel
50 kop gehaald en niet betaald

A. Kremer 25 pond

Op de luischacht op deze zolder is te lezen:

H. v d Land
23 april 1916

En op een balk naast de luischacht:

Klaas Werkman 9-3-35
25 kg wit

Uiteraard stel ik het op prijs informatie over deze opschriften te ontvangen.

Pelcursus

Op 24 april jl. volgde ik, samen met acht andere cursisten, een cursus pellen. Deze instructie werd gegeven op de molen *Ceres* te Spijk, waarin het pelwerk niet alleen aanwezig is, maar ook nog functioneert. Gedurende deze dag werden we geïnstrueerd in zowel de theorie als de praktijk van het pellen.

Ook het 'blikslaan' was daar een onderdeel van.

De bedoeling van deze cursus wordt vermeld op het *Certificaat van deelname*, dat we na afloop van deze dag mochten ontvangen, namelijk: "*het ambacht pellen op windkracht in stand houden en de opgedane kennis doorgeven opdat het ambacht pellen niet verloren gaat*".

Ook de molen *De Liefde* is, naast het malen van graan, uitgerust als pelmolen. De twee pelstenen liggen nog in de originele, met blik beslagen kuipen. Molenaar Dijksterhuis was de laatste die de stenen heeft laten pellen. Sedert de verkoop aan de laatste molenaar Jan Smid, liggen de stenen echter stil.

Tijdens de restauratie van 1992-1994 zijn ze, evenals de waaierkast, niet gerestaureerd, zodat er helaas niet meer mee kan worden gepeld. Het is dan ook een wens van mij dat ook dit deel van de molen ooit weer zal kunnen functioneren, zodat het zijn naam *koren- en pelmolen* volledig eer aan doet.

Agenda 2004

Het is inmiddels in molenaarsland een traditie geworden dat elke provincie, naast de op de 2^e zaterdag in mei te houden nationale molendag, ook een eigen provinciale molendag organiseert. Op de hieronder vermelde agenda staan enige vermeld, te beginnen met het **Groninger Molenweekend**, dat a.s. weekend weer plaats vindt. De molen *De Liefde* zal alleen op zaterdag draaien en wel van 10.00 tot 17.00 uur.

De Molenwerkgroep Oost-Groningen organiseert al jaren 'open dagen' op de molens in de regio oost en noord. Ook de molen *De Liefde* doet daar aan mee. Een volledige lijst van alle deelnemende molens is in de molen en bij de VVV te verkrijgen.

12 en 13 juni **Groninger Molenweekend**
26 juni **Rondom de molen**
14 augustus **Open dag**
van de molen *De Liefde*
21 augustus
Drentse molendag
4 september
Overijsselse molendag
11 september
Friese molendag
11/12 september
Nationale Open Monumentendagen

Tijdens de 'open dagen' zijn de molens geopend van 13.00 tot 16.00 uur. De molen *De Liefde* is daarnaast op de gewone dagen en tijden geopend.

Rondom de molen

Ook dit jaar organiseren de plaatselijke Handelsvereniging en de VVV Waddenkust Noord-Groningen weer een dag **Rondom de molen**. Op zaterdag 26 juni zullen dan ook voor de derde keer de middenstanders zich manifesteren. Tevens worden er rond de molen activiteiten voor kinderen georganiseerd. Uiteraard zal op deze dag ook de molen *De Liefde* draaien.

Het boek:

De belasting op het gemaal

Dit boek met de volledige titel: *De belasting op het gemaal in Stad en Ommelanden 1594 - 1856* is voor € 20,- te koop op de volgende adressen:

☞ VVV Waddenkust Noord-Groningen, gehuisvest in de sarrieshut naast de molen *De Liefde*

☞ de molen *De Liefde*, wanneer hij geopend is,
☞ de molen *De Goliath* bij de Eemshaven, wanneer hij geopend is. In de stad Groningen:
☞ boekhandel *Boomker Savenije*, Zwanestraat 41 43, Groningen,
☞ boekhandel *Godert Walter*, Oude Ebbingestraat 53, Groningen,

☞ het *Groninger Molenbureau*, Lopende Diep 8 te Groningen,
☞ het *Groninger Molenarchief* te Veele, Wedderstraat 39.

Tevens is het boek bij de auteur te bestellen, door overmaking van € 23,75 (dit is inclusief emballage en verzendkosten) op giro 1415811 ten name van B. D. Poppen, Uithuizen, onder vermelding van *boek gemaal* en uw adres.

Openingstijden

Iedere dinsdag en donderdag van 10-16 uur en vaak ook zaterdags van 13-16 uur.

Komt een andere dag beter uit om *De Liefde* te bezoeken, maak dan even een afspraak. Dit kan zowel per telefoon: 0595 43 48 25, als per email: B.Poppen@net.hcc.nl

Colofon

Tekst, opmaak en samenstelling: Bob Poppen *vrijw. molenaar*

Reacties: Ripperdadrift 16, 9981 LH Uithuizen of per email: B.Poppen@net.hcc.nl

Homepage: <http://www.inter.nl.net/hcc/B.Poppen>

● Koren- en Pelmolen De Liefde

Van de vier molens die er in Uithuizen hebben gestaan, is 'De Liefde' als enige overgebleven. Deze achtkante bovenkruier met stelling werd in 1866 gebouwd, ter vervanging van een standaardmolen.

In de kap ligt de zware gietijzeren as, die in 1902 is gegoten. Aan de voorzijde van de as zit de askop, waar de beide stalen roeden doorheen steken, die voorzien zijn van het zelfwichtingsstelsel. Dit is een 'aloezie'-stelsel waarmee de houten plankjes open en dicht kunnen worden getrokken. De wieken hebben een lengte van 21 meter.

In de molen werd vroeger zowel gemalen als gepeld. Door het malen verkreeg men (volkoren) meel en door het pellen van gerst ontstond gort. Voor malen en pellen werden verschillende stenen gebruikt.

De molen heeft twee inrijpoorten, waardoor de boeren vroeger met hun paard en wagen vol zakken met graan aan de ene kant naar binnen en aan de andere kant weer naar buiten konden rijden. De gebogen rijbaan van klinkers is nog in de molen aanwezig.

Voor de molen staat de uit de 17de eeuw daterende sarieshut, waarin vroeger de belastingambtenaar woonde. De hut en de molen staan onder bescherming van Monumentenzorg en zijn in 1992-1994 gerestaureerd.

